

Reykjavík, 16. desember 2019

Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneyti
Sölvhólsgötu 7
101 Reykjavík
srn@srn.is

Efni: Umsögn um drög að reglugerð um alþjónustu á sviði pósthólfþjónustu.

Hinn 6. desember 2019 birti samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið drög að reglugerð um alþjónustu á sviði pósthólfþjónustu á samráðsgátt stjórnvalda, Ísland.is. Drögin hafa verið yfirfarin á vettvangi SVP – Samtaka verslunar og þjónustu. Ástæða þykir til að koma nokkrum ábendingum á framfæri.

Eins og áður segir voru reglugerðardrögin birt hinn 6. desember sl. en einungis var veittur tíu daga frestur til að skila umsögn. Í lokamálslið 3. gr. samþykktar ríkisstjórnarinnar um undirbúning og frágang stjórnarfrumvarpa og stjórnartillagna, sbr. 10. gr. reglna um starfshætti ríkisstjórnar, kemur eftirfarandi fram:

Hæfilegur frestur skal gefinn til athugasemda, að minnsta kosti tvær vikur.

Nú vill svo til að reglugerðardrögin eru nokkuð viðamikil. Í því ljósi hefði verið eðlilegt að umsagnarfresturinn hefði verið lengri.

Í d-lið 3. mgr. 12. gr. reglugerðardraganna er kveðið á um að sendingu megi afhenda viðtakanda með afhendingu í póstbox, samkvæmt beiðni sendanda eða móttakanda. Skilgreiningu 1. tölul. 4. gr. laga um pósthólfþjónustu, nr. 98/2019, verður að skilja þannig að svokallað póstbox teljist til afgreiðslustaðar. Í alþjónustu felst m.a. tiltekinn lágmarksaðgangur að afgreiðslustað, sbr. 9. gr. laganna. Pósthólf er hins vegar ekki hluti af afgreiðslustað í framangreindum skilningi heldur sérstök þjónusta eins og endurspeglast í c-lið 3. mgr. 12. gr. reglugerðardraganna þar sem gert er ráð fyrir því að pósthólf sé tekið á leigu. Gjaldforsendur alþjónustu ná þannig til póstboxins en ekki til pósthólfs. Í a-lið 2. mgr. 7. gr. reglugerðardraganna er kveðið á um að til alþjónustu teljist m.a. aðgangur að afgreiðslustað, þ.e. aðstöðu í húsnæði, bifreið, sjálfvirkum afgreiðslukössum eða póstkössum. Í 10. gr. er kveðið á um opnunartíma afgreiðslustaða sem taka á mið af opnunartíma samsvarandi þjónustu. Í 2. mgr. 10. gr. reglugerðardraganna er hins vegar kveðið á um að aðgengi að póstboxi skuli vera virkt allan sólarhringinn. Af 2. mgr. 17. gr. laga nr. 98/2019 leiðir að gjaldskrár fyrir alþjónustu skuli taka mið af raunkostnaði við að veita þjónustuna að viðbættum hæfilegum hagnaði. Nú kann sú staða að koma upp að rekstrarforsendur afgreiðslu teljist það hæpnar að rekstur póstbox sem afgreiðslustaðar í byggðarlagi teljist ákjósanleg. Undir slíkum kringumstæðum má ætla að það reynist einfalt að skilgreina hreinan kostnað. Annað kann hins vegar að eiga við þegar póstbox er rekið samhliða hefðbundinni afgreiðslu en þá má ætla að afhending í póstboxi hafi tekið einkenni sem telja má sama eðlis og afhending í pósthólfi. Í slíkum tilvikum er hætt við að kostnaður við rekstur póstboxa leggist við annan kostnað við afgreiðslu og það skekki myndina. Í framangreindu ljósi leggja SVP sérstaka áherslu á að gjald fyrir afhendingu í póstboxi endurspegli kostnaðarforsendur sem taka mið af eðli afhendingarinnar, þ.e. hvort afhendingin hafi eðli afhendingar í pósthólf eður ei.

Í 22. gr. reglugerðardraganna er kveðið á um fjárframlög úr ríkissjóði vegna alþjónustu. Ákvæði 2. mgr. greinarinnar er svohljóðandi:

Sé alþjónustuveitandi útnefndur af Póst- og fjarskiptastofnun, getur alþjónustuveitandi sótt um til Póst- og fjarskiptastofnunar að honum verði með fjárframlögum tryggt sanngjarnt endurgjald fyrir þá starfsemi sem um ræðir, telji hann að alþjónustan sem honum er skylt að veita hafi í för með sér hreinan kostnað. Útreikningar skulu byggja á viðauka II við lög um pósthjónustu.

Ítarlega er kveðið á um útreikninga á hreinum kostnaði og heimildir til að endurheimta slíkan kostnað í viðauka II í lögum nr. 98/2019. Í því samhengi vekur ákvörðun Póst- og fjarskiptastofnunar frá 11. desember sl. (nr. 29/2019) óneitanlega athygli en með henni samþykkti stofnunin svokallað varúðarframlag til handa Íslandspósti ohf. sem nemur 250 millj. kr. á árinu 2020. Erfitt er að sjá að forsendur viðauka II í lögum nr. 98/2019 hafi verið uppfylltar þegar ákvörðunin var tekin.

Virðingarfyllst,

f.h. SVÞ – Samtaka verslunar og þjónustu

Benedikt S. Benediktsson
lögfræðingur